Makalenin Başlığı: Finansal Sermayenin Kaynakları ve Finansal Krizler

(Financial Capital Resources and Financial Crisis)

Yazar: Yar. Doç.Dr. Oğuz Bal

Görev Yeri: Kocaeli Üniversitesi

GSM.(+9)05052690018

e-mail: ***ballim97@hotmail.com***

Stock Image: Objects
Visit Site
Stock Image: Business/Finance
Visit Site
Stock Image: Signs/Symbols
Visit Site
Stock Image: Objects
Visit Site

Financial Capital Resources and Financial Crisis

Finansal Sermayenin Kaynakları ve Finansal Krizler

ABSTRACT

Formation and accumulation of capital is one of the main problems of all economies. Factor differences in the country's, capital accumulation, growth, development, and create obstacles for the development moves. To investment financing, own source equity or external resources might need to. Of course, the type and the maturity, in order to provide the planned investment or to renew factors, are important. This issue, of course, is the subject of financing. Source of financing for long-and short-term investments, respectively, from capital markets and money markets can be achieved. For source of funding the investments of inventory, there is more maneuver area for state.

Today; in the majority of the world's economies liberal policies are applied, and may accepted vulnerable to global economies. A financial event; either, could be the result of a financial event, or occurs the cause of other the financial event.

This working is the six chapter. Definitions of the concept of capital was in the first chapter. In the second chapter; the sources of monetary capital, and production function were discussed. In the third chapter; focused on the relationship between monetary foreign capital, and Turkey. The fourth section, the global financial crisis, and the policies against to relationships with financial institutions were discussed. The fifth chapter; on the structure of borrowing, and the current account deficit were studied. The sixth chapter, conclusions and recommendations took place.

Sources: TC Central Bank, Turkey Statistical Institute, Treasury data.

Keywords: Capital, crisis, financial, markets, Turkey

ÖZET

Sermayenin oluşumu ve birikimi tüm ekonomilerin temel sorunlarından biridir. Ülkelerdeki faktör farklılıkları; sermaye birikimi, büyüme, kalkınma ve gelişme hamlelerine engel olabilecek bir unsurdur. Tür ve vade, yapılacak yatırımda yetersiz faktörleri sağlamak veya yenilemek için, önemlidir. Yatırımın finansmanında ya öz kaynaklar veya dış

kaynaklara başvurulmalıdır. Bu durum bir finansman konusudur. Uzun ve kısa vadeli yatırımların finansman kaynağı sırasıyla sermaye piyasalarından ve para piyasalarından sağlanabilir. Devlet, stok yatırımlarının finansman kaynağı için, daha fazla manevra alanına sahiptir.

Günümüzde dünya ekonomilerinin büyük bölümü liberal politikaların uygulandığı global etkilere açık ekonomilerdir. Finansal bir olay, bir diğer finansal olayın da nedeni ya da sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Yapısal sorunlardan kaynaklanan farklılıklar, ülkelerin dış borçlarına yansımakta ve ekonomi politikalarını etkilemektedir. Yani; Parasal sermaye kıtlığı bir finansman sorunudur. Parasal sermayedeki sorunlar reel sermayeyi etkileyerek üretim, tüketim, yatırım ve tasarruf fonksiyonlarını etkilemektedir.

Çalışma altı bölümdür. **Birinci bölümde** sermaye kavramının tanımları yapıldı. "Sermaye" kelimesi ile oluşturulan tamlamalar üzerinde duruldu. Parasal sermayenin reel sermayeye akış şeması gösterildi. **İkinci bölümde** Parasal sermaye kaynakları ve üretim fonksiyonu konusu ele alındı **Üçüncü Bölümde;** Üretimi için kaynak sorununda 2000-2010 yılları arası Türkiye örneği verildi. Parasal yabancı sermaye ve Türkiye ilişkisi üzerinde duruldu. **Dördüncü Bölümde**; Finansmanın sorununun Türkiye açısından yapısal özelliği, sorunların global finans kurumları ile ilişkileri ve finansal krizlere karşı politikalar ele alındı. **Beşinci bölümde; borçlanma** ve cari açık ve kaynakları üzerinde çalışıldı. **Altıncı Bölümde**; sonuç ve öneriler yer aldı.

Makalede kullanılan kaynaklar; T.C Merkez Bankası, Türkiye İstatistik Kurumu, Hazine Müsteşarlığı Verileri kullanılmıştır.

Anahtar kelimeler: Sermaye, parasal, krizler, piyasalar, Türkiye,

1 Giriş

İçinde yaşanılan çağımızda bağımsız bir ekonomisinden söz etmek hemen hemen imkânsızdır. Globalleşmenin sağladığı kazançlar ve zararlar tüm ulusal ekonomileri etkilemektedir. Dünyanın herhangi bir yerinde oluşan bir finansal kriz kısa sürede bir "domino etkisi " ile yayılmaktadır. Reel alanda gerçekleşen bir oluşumun beraberinde finansal alandaki oluşumları da beraberinde getirmektedir. Temelde ekonomiyi iki yarı

alanda düşünmek doğru olmasa bile etkileri bakımından farklılıklar göstermektedir. Finansal alanda meydana gelen bir bunalım, etkisini kısa zamanda reel alanda göstermektedir.

Ülkeler finansal alanda güçlü yapıda olmadığında IMF'nin güdümüne girmektedir. Yaşanılan krizlerde buna şahit olunmaktadır. Mali yapı sorununu çözemeyen ülkelerde sosyal patlamalar da kaçınılmazdır. Finansal kaynakların kıtlığı üretimi, tüketimi, yatırımı ve tasarrufları doğrudan etkileyen temel bir sorundur.

Bu çalışmada; sorunun temelinin sermaye yetersizliği olduğu ifade edilmiştir. Sermaye, anılan şekilde iki ana dala ayrılmıştır. Reel sermayesinin finansal sermayeye bağımlı olduğu belirtilmiştir. Finansal sermayedeki yetersizliğin reel sermayedeki etkileri verilerle gösterilmiştir. Sorunun çözümüne dair öneriler ülkelerin dünya ile entegrasyonu bağlamında ele alınmıştır. Özellikle, Türkiye'deki reel alandaki sığlık sorunlarının, finansal yapı özelliklerinden kaynaklandığı ifade edilmiştir.

Öncelikle teoride geçen «sermaye»nin teknik anlamları üzerinde duruldu. Finansal sermayenin oluşumunda en temel kaynakların neler olduğu açıklandı. Finansal ilişkilerin Globalleşme bağlamında nasıl cereyan ettiği hususu ele alındı. Parasal sermayenin reel alana yansımasında teorik varsayımlar üzerinde çalışıldı.

İkinci olarak, parasal sermaye kaynakları üzerinde duruldu. Üretim fonksiyonu bileşenlerinin uyumu üzerinde çalışıldı. Üçüncü olarak parasal sermayenin transferi üzerinde yoğunlaşıldı. Dördüncü bölümde; Finansman sorununun Türkiye açısından yapısal özelliği(2000-2011)üzerinde çalışmalar ve yorumlamalar yapıldı. Beşinci bölümde; borçlanma ve cari açık yapısı ve kaynakları üzerinde çalışıldı. Altıncı bölümde de sonuç ve öneriler yer almaktadır. Çalışmada, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası, Türkiye İstatistik Kurumu, Devlet Planlama Teşkilatı, Euro Stat, IMF, Dünya Bankası, OECD, TC. Hazine Müsteşarlığı resmi verileri kullanılmıştır.

2 Sermaye Kavramı Ve Tanımlar

Sermaye; bir ticari işin kurulması, yürütülmesi için gereken anapara ve paraya çevrilebilir malların tamamıdır. İktisat biliminde sermaye, gündelik hayatta kullanılan "para" anlamından farklıdır. Sermaye; üretimde emeğin verimini artıran, daha önce insanlar tarafından üretilmiş olan üretim araçları ve üretim faktörlerinden birisidir. İşletme bilimine göre sermaye; işletmenin sahip olduğu tüm maddi ve manevi varlıkların tamamıdır. Muhasebeleştirmede öz sermaye kalemi olarak kayıt edilir. Farklı bilim dallarında veya disiplinlerde ayrı anlamlarda

kullanılmış olsa bile, genelde «kaynak» anlamında kullanılır. Bu kavram bazı ön sözcüklerle, anlamları değişen söz guruplarını oluşturur. Örneğin; sosyal sermaye, beşeri sermaye, entellektüel sermaye, yabancı sermaye, girişim sermayesi vb. Şirketlerde, finansman olanaklarını ve onun likiditesini kapsamaktadır. Sermayenin ne kadarının dışsal, ne kadarının öz sermayeye ait olduğu önemlidir.

2.1 Sermaye Birikimi

Anamalın, aktiflerin tamamı ya da özsermayenin çoğalması anlamına gelir. Üretim faktörlerinden olan sermayenin çoğalması çeşitli yollarla olmaktadır. Saf iktisat bilimi açısından; büyümeyle artan gelirden sağlanan tasarrufların yatırımlara dönüşmesinden meydana gelmektedir. İşçiler arasındaki rekabetin patronun sermayesini çoğaltması gibi, küçük firmaların rekabeti sonucu büyük firmalarca yutulması gibi, geri kalmış ülkelerin gelişmiş ülkelerce kaynaklarının sömürülmesi sonucunda da sermaye birikmiş olur.

2.2 Sermayenin küreselleşmesi

Sermayenin bu bağlamında firma, dışsal sermayeden bağımsız düşünülemez. Aslında bu kavram; merkantilizm dönemlerine kadar uzanır. Önceki yüzyıllarda da uzun mesafe kervanlarıyla gerçekleştirilen küresel ticaret ağından söz edilebilir. Günümüzde sermayenin transferi, elektronik ortamlar vasıtasıyla mal, hizmet ve fon transferi şeklinde gerçekleşmektedir. Şöyleki; sermaye mala dönüştürülmekte ve mal, mal ile takas edilmektedir. Mal paraya dönüştürülmekte, vadeli transferlerde Swap, Futures, Forward gibi teknikler kullanılarak fonlar dünyanın en uzak yöresinde offshore bankalarındaki hesaplara kaydedilmektedir. Bu hız ve transfer, kârlılıktan öte bir kavramı gerektirmektedir.

2.3 Sermaye transferinin gerçekleştirilmesi

Dışa açık bir ekonominin en önemli özelliklerinden biri de; sermaye transferinin mümkün olmasıdır. Bu transfer;

a- Yabancı yatırımcıların (örneğin; Türkiye'deki) faaliyet ve işlemlerinden doğan net kâr, temettü, satış, tasfiye ve tazminat bedelleri, lisans, yönetim ve benzeri anlaşmalar karşılığında ödenecek meblağlarının transferi şeklinde gerçekleşir,

b- Makine, teçhizat, alet ve bu kapsamdaki mallar, makine aksamı, yedek parçalar ve malzeme ile diğer gerekli mallar,

c- Lisanslar, patent hakları ve marka gibi fikri haklar ve hizmetler,

d-Yeniden yatırılmak suretiyle sermayeye dönüştürülen kârlar şeklinde gerçekleştirilir. Faiz oranı; sermayenin transferi için en önemli unsurdur. Faiz oranlarının düşük kalması

ekonomiyi canlandırıcı etki yapar. Parasal genişleme politikası enflasyonu artırır. Tasarruf sahiplerinden sermaye transferi sağlayabilir. Çokuluslu bir şirket, yabancı bir ülkede genişlemek için, bağlı şirketine ve dolayısıyla, o ülkeye kaynak transferi yapar. Buna karşılık, bağlı şirketin bulunduğu ülkede yer alan, bir başka çokuluslu şirket de, diğer çokuluslu şirketin bulunduğu ülkedeki bağlı şirketine sermaye transfer etmek kaydıyla genişleme yoluna gidebilir, böylece ülkeler arasında kaynak transferi yapmış olur

Yabancı ülke yatırımcıları finansal alanlarda ellerindeki fonlar için reel getirilerinin yüksek olduğu ülkeleri seçerler. Reel kazançların yüksek olması için de seçtikleri ülkelerde enflasyon oranının düşük ve nominal faiz oranının yüksek olması gerekir. Dolaylı yabancı sermayenin giriş nedeni ve sorunun kaynağı da budur. Türkiye'de 24 Ocak 1980 istikrar tedbirleri ile yabancı sermaye girişi teşvik edilmiş ve böylece yabancı sermaye yatırımlarında artışlar görülmüştür. Sermaye transferi üzerindeki kısıtlamaların kaldırılması, "yap-işlet-devret" modelinin kabulü, "Joint-Venture" şeklindeki ortak yatırım girişimlerini hızlandırmıştır.

2.4 Reel sermaye

Reel Sermaye; üretilmiş üretim araçlarıdır. Buna fiziksel sermaye de denilebilir. Reel sermayede üretken faktör emektir. Firmalar reel sermaye için gerekli olan parasal sermayeyi öz sermaye ya da kredi sağlayarak bulundurmak durumundadır. Öz sermaye de tasarruflarla oluşturulur. Tasarrufların üretime aktarılması; reel kâr marjı ile paranın reel faiz getirisine bağlıdır. Tasarruflar üretime aktarılmadığı sürece üretken değildir. Şu hale üretim fonksiyonu sınırlı zamanla, parasal sermaye, emek değişkenlerinden oluşmaktadır. Reel sermayeyi bağımlı değişken olarak ele aldığımızda, bağımsız değişkenleri olan mekânın getirisi rantı, paranın getirisi faizi, işgücünün bedeli ise ücretiifade eder. Reel sermayeyi oluşturan girişimcinin kazancı ise kârı oluşturmaktadır. Şu halde kâr, bağımlı değişken, faiz, ücret, rant da bağımsız değişken olarak kabul edilebilir.

2.5 Parasal sermaye

Parasal sermaye; üretim faktörlerini bir araya getirerek üretimi gerçekleştiren firmalarca faiz karşılığında talep edilen fonlara denir. Bunlar, akışkan fonlar halinde mali piyasalar arasında hareket eden kısa vadeli fonlardır.(Kazgan, 1994: 161) Parasal sermaye MB'larının paralarından oluştuğu gibi bazen, kişilerin sahip oldukları hisse senetleri, tahviller gibi değerler de olur. Finansman tekniklerinde kullanılan mal ya da hizmet mübadelesinde

Stock Image: Objects
Visit Site
Stock Image: Business/Finance
Visit Site
Stock Image: Signs/Symbols
Visit Site
Stock Image: Objects
Visit Site

kullanılabilecek para yerine geçen kıymetli evrak da bu sermayeye dâhildir. Parasal sermaye; alım, satım, hibe, vakıf, rehin, kira, mevduat gibi diğer iş ve işlemler için kullanılması açısından da özel mülkiyetin konusu içerindedir. ***Ulusal para değerindeki değişmeler karşısında, nominal değerleri aynı kalan ancak satın alma güçleri fiyat hareketlerine göre ters yönde değişen kıymetler Parasal Sermaye'yi oluşturur***.(VUK Mük.298, 338 Tebliğ) Bir firmanın kârlılığı, parasal sermayesi ile ölçülür ve bu alan her türlü spekülâtif eylemlere açıktır. Sermaye piyasasının ayırıcı özelliği orta ve uzun vadeli fonlardan oluşmasıdır. Sermaye piyasasından sağlanan krediler genellikle, işletmelerin duran varlıklarının finansmanında kullanılarak reel sermayeye intikal eder. Gerek fon arzı, gerekse fon talebi, para piyasasından sermaye piyasasına ya da sermaye piyasasından para piyasasına kolayca kayabilir. İki piyasa arasındaki fon akımını ayarlayan düzenleyici unsur faiz haddidir.

3 Parasal Sermayenin Reel Alana Yansıması

PARASAL SERMAYENİN REEL SERMAYEYE GEÇİŞ KANALLARI

3.1 Parasal Sermaye Hareketleri

Finansal alanda uzmanlaşmanın sağlanması, sermaye yoğun teknolojinin kullanılarak maliyetlerin düşürülüp verimliliğin arttırılması, rekabetin sağlanarak, tasarrufların uygun değer dağılımının sağlanması ile yerli, gerçek ve tüzel kişilerin uluslararası finansal araçları ellerinde bulundurmalarına izin verilir. Finansal risklerin dağıtılması, ülke içinde oluşacak ani şoklardan daha az etkilenmesi ve ulusal paranın konvertibiletisinin sağlanabilmesi için sermaye hareketleri üzerindeki tüm kısıtlamaların kaldırılması gerekmektedir

Stock Image: Objects
Visit Site
Stock Image: Business/Finance
Visit Site
Stock Image: Signs/Symbols
Visit Site
Stock Image: Objects
Visit Site

Finansal alanda uzmanlaşma; kaynakların toplanması ve etkin bir şekilde dağıtılmasını küresel piyasalarla entegre ve bünyesinde çeşitli alt sektörleri bulunduran, katma değeri yüksek ürün veya hizmet üretme kapasitesine sahip olmayı mümkün kılar. Finansal piyasalarla etkileşim içinde olma da fon tedarikinde kolaylıklar sağlar. Fon tedarikleri gerçek veya tüzel kişilerin yapacakları tasarrufa, tasarruflar da harcama isteğine, gelire ve faiz oranlarına bağlıdır. Dolayısıyla aşağıda ifade edilen iki sonuca ulaşmamız mümkündür: a)Parasal sermaye hareketlerinin uzman kişi ya da kurumlar aracılığıyla izlenmesi zorunludur. b)Şirketlere finansman sağlama açısından borsada işlem görmenin yararları, hisse sentlerine likidite yaratarak onlara olan talebin artırılmasını sağlamaktır.

1980'li yıllarda yoğun olarak, finansal piyasalar arasındaki karşılıklı transferler bilgi ve iletişim teknolojisindeki gelişmeler, liberalleşmeyle birlikte, piyasalar derinleşmeyi sağlamış ve gelişmiş ülkelerdeki fonlar dünya ölçeğinde hareket imkânına kavuşmuştur. Gelişmekte olan ve tasarruf noksanlığına sahip olan bir ülke, kaynak ihtiyacını faiz oranını yükselterek, tasarruf fazlası olan ülkelerden fon transferini sağlar. Bu durum reel faiz oranlarının yüksek olmasını gerektirmektedir. Reel yatırımlarla gerçekleşmeyen para hareketleri genel olarak "sıcak para" olarak bilinmektedir.

3.2 Parasal Sermaye Oluşumunun Kaynakları ve Petrol Fiyatları İlişkisi

Parasal sermayenin elde edilmesi konusunda gözden kaçırılmaması gereken önemli nokta da; parasal sermayenin gerçekleşmesi için Kapitalist bir ekonomik düzenin var olması şartıdır. Kapitalist sistemin de en belirgin özelliği, özel girişim özgürlüğü ile özel mülkiyete dayanması, tüm üretimin pazar için ve «maliyet + kâr» ilkesine göre yapılmasıdır. Sermaye ister parasal ister reel olsun bunun oluşum ve birikiminde bir takım dayanakların olması gerekmektedir. Sermayedarın elinde bulunduracağı ve finansal kaynağa dönüştüreceği varlıkların mülkiyetine sahip olması gerekmektedir. Finansal yapıları güçlü olan ekonomilerin gerekli şartı, reel ekonomilerinin de güçlü olmasıdır. Bu bölümde bu dayanakların nasıl sağlandığı açıklanmaya çalışılacaktır.

Bunlar (1) üretim artışları,(2) yabancı sermaye, (3)transferler,(4)dış borçlanma yapısı ve ihtiyacı gibi alt başlıklarla sıralanabilir. Bu maddeler sırasıyla ele alınıp incelenecektir.

Üretim; ***insan ihtiyaçlarını gideren mal ve hizmet elde etmeye yönelik çabalardır***. Üretilen mal ve hizmetler, iç ve dış pazarlarda arz edilmektedir. Üretim; bir anlamda üretim faktörlerini etkin kullanarak dönüştürmek şeklinde de ifade edilebilir. Gerçekleşen üretim kaynakların sınırlılığıyla doğru orantılıdır. Dışa açık, serbest ekonomi modeli, rekabet

Stock Image: Objects
Visit Site
Stock Image: Business/Finance
Visit Site
Stock Image: Signs/Symbols
Visit Site
Stock Image: Objects
Visit Site

kavramıyla birlikte anlam kazanır ki: bu kavram aynı zamanda kapitalist ekonomik düzenin en temel unsurlarındandır. Dışa açıklığın en belirgin özelliği olan Enformasyon ve ulaşımdaki gelişmeler, rekabetin boyutlarını artırmıştır. Konuya Türkiye açısından bakıldığında olursa; Dünya Ekonomik Forumu (WEF) tarafından her yıl yayınlanan "Küresel Rekabetçilik Raporu"nda; 2009-2010'da, 133 ülke arasında 61. sırada yer almış, 2010-2011'de, bu kez 139 ülke içinde yine 61. olarak yerini korumuştur, 2011-2012'de ise 142 ülke arasında 59. sıraya yükselmiştir.

Uluslararası rekabet ile üretim faktörlerinin yanısıra maliyet, kalite, teslim hızı ve güvenilirliği gibi sorunlar, üretimi sınırlamaktadır. Rekabetçiliği sınırlayan; maliyetteki artıştır. Maliyet artışı nedenlerinin başında enerji maliyetleri gelmektedir. Türkiye, elektrik enerjisinin % 55 ini doğal gaz ile üretmektedir. Pahalı ve kalorisi düşük gaz, dış ticaret açığını sürekli yükselten unsurdur, ham petrol, doğal gaz, kömür gibi temel enerji hammaddelerinin hepsinde net ithalatçı durumundadır. 2000 yılı sonrasında izlenen sıcak para rüzgârıyla yaşanan hızlı büyüme, enerji ithalatını da kamçıladı. Yatırımlar geride kalırken, ithalat hızlandı. Neo-Liberal ekonomi politikalar gereği, kamu sektörü enerji yatırımlarından uzaklaştırılırken; özel girişimcilerin enerji yatırımları düşük bir düzeyde gerçekleşti. Sonuç olarak; sınırlı kaynaklarla üretim için **enerji**, gelişmekte olan ekonomilerin temel problemidir. Ekonomide yavaşlama, büyüme hızlarının düşmesi, enerji fiyatlarına bağlıdır.

Şimdilik dünya ekonomisinde enerji kaynağı, yaygın olarak (enerji pastasının %37si düzeyinde)petroldür. Petrol arzı arttıkça üretim fiyatları gerilemektedir. Pahalı **petrol,** ülkelerin büyüme trendlerini olumsuz yönde etkilemektedir. Küresel enerji ve emtia fiyatlarına bağlı olarak enflasyon yükselir, tüketici güven endeksi de gerileme gösterir. Petrol fiyatlarındaki artış cari açığın ve enflasyondaki artışın nedenlerindendir. Bu, cari işlemler açığı yüksek ülkelerden biri olan Türkiye'yi de yakından ilgilendirmektedir. Bu açığı, enerji fiyatlarının sürekli artması nedeniyle kısa vadede kontrol etmesi de elinde değildir.

Türkiye'nin yıllık petrol faturası; 2010 yılında ham petrol varil fiyatları ortalama 75, 2011 yılında ortalama 95 Dolar mertebesindeydi. 2012 başı itibariyle 125 Dolar seviyesinde, eğer, petrol fiyatları bugünkü haliyle 122 **Dolar** seviyesinde kalırsa, 2012'de en az 10 milyar Dolar yansıması olacak ve **Türkiye**'nin petrol faturası 65 milyar dolara çıkacaktır **(www.haberler.com).** Petrol fiyatları arttıkça gıda fiyatları da artacağı için enflasyon 2012 yılında hedeflenen enflasyon oranını olan yüzde 5 rakamının çok üstünde çıkabilir **(www.csgb.gov.tr).** Bu nedenle MB Para Politikası Kurulu (PPK) Petrol fiyatlarına dair

Stock Image: Objects
Stock Image: Business/ Finance
Stock Image: Signs/ Symbols
Stock Image: Objects
Stock Image: Signs/ Symbols
Stock Image: Sig Symbols

belirsizliklerin enflasyon görünümü üzerinde yukarı yönlü riskleri canlı tuttuğu belirtilerek maliyet unsurlarında gözlenen gelişmelerin beklentiler üzerindeki etkisini önlemek amacıyla, MB ek parasal sıkılaştırmaya gitmiştir (**www.sondakika.com**). Bunun alternatifi ise faiz oranlarını artırmak olacaktır. MB'nin sıkılaştırıcı hamleleri kısa vadeli faizleri artırsa da diğer taraftan düzelme eğiliminde olan beklentileri piyasada orta vadeli kıymetlerin faizlerinin yükselmesini engellemektedir. Piyasalarda tahvil faizi %10,80 lerdedir. Enerji ve gıda fiyatlarındaki artışın devam etmesi sebebiyle enflasyonda artışın sürebileceği endişesi borsalarda satış yönünde kullanılır. Yükselen petrol fiyatları, **petrol ithalatı/gsmh** oranının yüksek olduğu ekonomilerde maliyet enflasyonu baskısı yaratmaktadır. Petrol ihraç eden ülkelerde dış ödeme fazlaları yaratırken, ithalatçısı ülkelerde büyük açıklar üretmektedir.

YILLAR	GSYİH BÜYÜME HIZI %	ELEKTRİK ÜRETİMİ (sanayi%)	HAM PETROL İTHALATI (TON)	SANAYİ SEKTÖRÜ DEĞİŞİM HIZI %
2000	6,8	57,4	21.894.858	5.6
2001	-5,7	56,0	24.839.130	-7.5
2002	6,2	52,6	23.707.589	9.4
2003	5,3	57,4	24.028.667	7.8
2004	9,4	56,9	23.917.019	9.4
2005	8,4	55,6	23.389.647	6.5
2006	6,9	54,8	23.786.875	7.4
2007	4,7	54,5	23.445.764	0.9
2008	0,7	53,8	21.833.471	-0.6
2009	-4,7	46,1	22.612.000	-9.9
2010	8,9	45,4	20.332.467	13.1

Tablo:1 KAYNAK: TÜİK, DPT Enerji Bileşenleri Tablosu. Tabloya göre; petrol faturası yükseldikçe sanayi sektörü düşme trendindedir.

Enerji ve altın ithalatı ülkemizde GSYİH oranı olarak 2003 yılındaki yüzde 5,35 oranından 2006 yılında yüzde 7,4 oranına yükselmiş. Bu da aynı dönemde ticaret açığının GSYİH oranı olarak yüzde 5,9 düzeyinden yüzde 9,8 düzeyine zıplamasını getirmiş. Bu da cari denge açığının 2003 yılında GSYİH oranı olarak yüzde 4,4 düzeyinden 2006 yılında yüzde 7,4 düzeyine yükselmesine neden oluyor. Türkiye, 2007 yılında petrol ve doğalgaz için yurt dışına yaklaşık 40 milyar dolar ödedi. Önümüzdeki 15 yıldaki toplam fatura ise 460 milyar dolar olarak hesaplanıyor. Bu durum ülkenin enerjide acil olarak yeni çözümler üretmesi gerektiğini ortaya koyuyor. Türkiye'de ham petrol üretimi yurtiçi ve yurt dışı toplamına bakıldığında 19,3 milyon varil olup, tüketim dikkate alındığında dışa bağımlılık oranımız %93 seviyesindedir. **(Kaynak:www.alternaturk.org/Türkiye-enerji-raporu.php)**

Stock Image: Objects
Visit Site
Stock Image: Business/Finance
Visit Site
Stock Image: Signs/Symbols
Visit Site
Stock Image: Objects
Visit Site